

Тамбла КъМР-ни Парламентине депутатланы айырыулары боллукъду

Шабат кюн, 2014 жылны 13-чю сентябри • № 183 (19604)

Багъасы 15 сомду

ЗАМАН

Газета издается на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ЖЫЙЫЛЫУ

Законлукъну бла къоркъуусузлукъну жалчытыу - эм магъаналы борчду

Тюнене КъМР-ни Башчысыны къулулукъну болжаллы халда толтургъан Юрий Коков республиканы Правительствосуну жыйылыуун бардыргъанды. Ол башланарны аллында Юрий Коков РФ-ни Къоркъуусузлукъну федеральный службасыны КъМР-де Управлениясыны жаңгы таматасы бла шагъырей этгенди. Бу къулулукъна полковник Олег Усов салыннганды. Алгын ол Север Осетия-Алания Республиканы УФСБ-сында ишлегенди. Республикада къулулукъна Федеральный службаны КъМР-де Энци связь байламлыкъла эмда информация арасыны таматасы Валентин Волошин да салыннганды. Аланы оператив ишде сынаулары уллу болгъанларын, регионну энчиклерин да ала иги билгенлерин чертип, Юрий Коков экиси да къырал борчланы тамамлауда жетишимле болдуруларын сыйген билдиргенди.

Жыйылыуда КъМР-ни Айырыу комиссиясыны председатели Вячеслав Гешев да сөлешгенди. Ол айырыулагъа хазырлануу не халда болгъаныны юсюнден билдиргенди. 2014 жылда 3-чю сентябрьден башлап 353 айырыу участка ишлерин къолгъа алгъандыла. Керекли документация чыгъарылгъанды, тий-

ишли технология оборудование алыннганды. Алагъа ишлерин бардырыгъа берилген эмда къол кетюрюлеге бөлюннген мекамла отдан сакъланыу эмда санитар жаны бла да изленген мардалагъа келишедиле. 24 участкада къол кетюрюлени электрон амалын хайырланаргъа белгиленеди.

Айырыуулагъа къол кетю-

рюле къайда эмда не заманда бардырыллыкъларыны, открителный удостоверениеланы къалай алыргъа боллукъну юсюнден да билдирилгенди. Комиссияны сайтында «Кесинги айырыу участкангы тап», «Айырыучулары тизмесинде кесинги тап» деген Интернет-сервисле ачылгъандыла.

Республиканы Жамауат па-

латасы бла бирге «исси ыз» да тохтаусуз ишлеп турууча этилингенди. Сакъатла да кеслерини айырыу эркинликлерин хайырланарча онгла къуралгъандыла. Айырыу комиссия законодательствону излемлери толтуруларын, къоркъуусузлукъну да жалчытыр ючюн, право низамны сакълауучу органла бла бирге ишлеуню тап

къурагъанды. Ич ишлени органларында къулулукъ этгенле айырыу документация ташылгъан транспортка къалауурлукъ этилирин жалчытырыкъдыла.

КъМР-де ич ишлени министри Полицияны генерал-лейтенанты Сергей Васильев билдиргенге кере, айырыула башланардан бир ыйыкъ алгъа окъуна КъМР-де МВД-ны энчи составы къулулукъ этиуню къаты низамна кетюрюлген эди. Битеу участкалада чачдырылуучу эмда башка къоркъуула затланы болгъанлары бла къалгъанлары тинтилгенди эмда ала кече-кюн да сакъланыу турууча мадарла этилгенди.

Халкъны къоркъуусузлукъну жалчытыу баш магъаналы жумуш болгъанын чертип, Юрий Коков айырыулары кезиунде граждандланы тарыгъуларына бла тилеклерине уллу эс бурургъа, терк окъуна мадарла да этерге керек болгъанын айырып айтханды. Айырыула бла байламлы жумушлагъа къатышырыкълагъа уа къол кетюрюлени бир кюнюн бардырыгъа уллу жууапплылыкъ бла къараргъа, Къабарты-Малкъарда жашагъанланы конституция эркинликлери толурларын жалчытыргъа кереклиси эсгертилгенди.

(Ахыры 2-чи бетдеди.)

ЭСГЕРТИУ

Сакълукъ хатадан сакълар

КъМР-де Терроризмге къажу миллет комитетни оператив штабы Къабарты-Малкъарны Парламентини бешинчи чакъырылуучу депутатларын айырыулагъа хазырлангъан эм бардыргъан кезиуде эмда къол кетюрюню аллында диверсия-террорлукъ эм экстремист ишле болдурмаз ючюн, халкъны сакъл болургъа, адамла кеп жыйылгъан жерледе кеслерини къоркъуусузлукъларына къайгырырларына чакъырыу этгенди.

Ишеклик туудургъан, иесиз атылып тургъан зат кетюргизиле, не аз да болжалга салмай, уполномочиялары болгъан службалагъа сөлешигиз. Сиз теракт болургъа боллукъду деген шарт билсегиз, адамланы къолларында сауутла, чачдырылуучу затла эмда эркин этилмеген абериале бардыла деп хапар эшитсегиз, терк окъуна право низамны сакълауучу органлагъа айтыргъызыны тилейбиз.

КъМР-де Терроризмге къажу миллет комитетни оператив штабы ишеклик туудургъан не торлю

затны юсюнден билдиргенлени барысыны да атлары жашырынлыкъда къаллыгына сёз береди, аны бла бирге уа сакълукълары бла этилирге боллукъ аманлыкъларыны чылыкълары жолун кесерге эмда алай бла кеплени жанларын сакъларгъа болушхан граждандлагъа жорек ыразылыгын билдиреди.

Кече-кюн да тохтаусуз ишлеген телефонла

КъМР-де Оператив штаб - **48-15-48**;
-Россейни ФСБ-сыны КъМР-де Управлениясы - **48-15-81** (ышануулукъну телефону);
-Россейни Следствие комитетини КъМР-де Следствие управлениясы - **77-64-22** (ышануулукъну телефону);
-Россейни МЧС-ини КъМР-де Баш управлениясы - **39-99-99** (дежурный бёлюм).

КъМР-де НАК-ны оператив штабы.

Белгилеу

«Салам алейкумну» байрагы - Минги тауну төппесинде

Быйыл биз барыбыз да скойген «Салам алейкум» Халкъла аралы телерадиофестивальгъа жыйырма беш жыл толады. Бу юбилей датагъа атап, уллу байрамгъа хазырлана турадыла. Газетде аны юсюнден толу отчёт берилликди.

Бюгюн альпинист Елмезланы Абдул-Халимни башчылыгы бла белгили адамладан къуралгъан къауум Минги таугъа чыгъарыкъды. Ала, «Салам алейкумну» белгиси бла байракны ары кетюрюп, Семенланы Исмаильны

«Минги тау» деген жырын айтыр муратлыдыла. Аны видеосъёмкасы да боллукъду. Роллик, 26-чы сентябрьде фестивалны Гала-концертинде кетюрюп, Интернетте да салынырыкъды.

Жашил театрны сахнасында альпинист жашыбыз къарауулагъа бу башламчылыкълары юсюнден тынгылы хапар айтырыгъын да ашыгып сакълдайбыз.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ
Нажабат.

ТЮБЕШИУ

Жоллада хал болжалга салынмазлык мадарла этилирлерин излейди

КъМР-де МВД-ны шартларына кёре, быйыл «Кавказ» федеральный жолну Къабарты-Малкъарда кесегинде 90 авария болганды, алада 34 адам, ол санда сабийле да ёлгендиле. 145 адам жаралы болганды. Арт он жылда шартланы алып къарасагъ а, ёлгенле 680, ачыгъанла 2514 боладыла. Акъылбалык болмагъанланы къатышыулары бла этилинген аварияланы саны да азаймайды.

«Биз бу халга мында ары тэзюп тураллык туюлбюз, - дегенди КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан Юрий Коков КъМР-де МВД-ны, Минтрансны, Билим беруи, илму эмда жаш тёлню ишлери жаны бла министрствону, КъМР-де РОСТО ДОСААФ-ны, республиканы автошколаларыны, Къабарты-Малкъарны автототоспорту бла байламлы болган жамауат организацияланы башчылары бла тубешюде. «Болум бек къыйынды. Аны жалаңда администрация мадарла, тазир салуу бла тюзетир онг жокъду», - деп белгилегенди ол.

Юрий Коков Урван района ГИА-ны атылып тургъан мекемянда Бийик водител усталыкны арасын ишлерге кереклисин айтханды. Анга тубешюге къатышханла барысы да ыразы болгандыла.

Аллай комплекс аны бла байламлы бол-

гъан инфраструктураны да тирилтирикди, коммерция иш эмда предпринимательлик бла къоршгенлени эслерин кесине бурлукъду. Аны кеп тюрлю жумушланы тамамларга боллугъу уа инвестицияланы кесине тартырыкъды. Арада окъуту, спорт, солуу, маданият ишлени бирикдирикге белгиленеди, анда тюрлю-тюрлю

фестивальла, автошоула, башха тюрлю ишле да бардырырга боллукъду. Андан сора да, автототоспортдан-раллиден, картинген, кроссдан, автототоборьеден, трек чарилшледен да- миллет эм халкъла аралы эришюле бардырырга онгла къураллыкдыла. Автототоспортуха уа, специалистле айтханнга кёре, жыл санларына

да къарамай, битеу адамла эс бурадыла. Ол жаш тёлюге терс жолга таймазга себеплик этеди.

Проект мурагына жеталса, водителени хазырлауны игилендирге да онг чыгъарыкъды, ол аланы профессионал усталыкларыны кетюроуно арасына да айланырыкъды. Бусагъатда республиканы автошколаларында машинаны жюрютноу жаны бла экзаменле бералгъанланы саны орта эсеп бла 40-60 процентни тутады.

Жоллада къоркыусулукъну жалчытыуно борчларыны толтуруу муратда Правительствону комиссияда энчи ишчи къауум къуралгъанды. Анга КъМР-ни биринчи вице-премьер Уяналаны Казим башчылык этеди. Ол къауумга Минтрансны, КъМР-ни Жер эмда ырысхы байламлыкъла жаны бла къырал комитетини, Урван муниципал району башчылары, республиканы жамауат биригулерини келечилери киредиле.

Тубешюде КъМР-де РОСТО ДОСААФ-ны Чегем района картодромга ахча боллукъ этерге кереклисин юсюнден предложениясы къабыл кёрюлгенди.

КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъаны эмда Правительствону пресс-службасы.

Законлукъну бла къоркыусулукъну жалчытыу - эм магъаналы борчду

(Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.)

Жыйылыуны экинчи кесегинде алгын берилген буйрукъла къалай толтурулгъанларына, ол санда элде саулукъ сакълауны объектлерини къурулушлары къалай баргъанларына, республикада санитар эм пассажир транспортну жангыртуу, эки авто-эм темир жол вокзалланы шахардан тышына чыгъарыу, культураны тёрт объектин, Нальчикде Сабийлени бла жаш адамланы чыгъармачылыкларыны республикалы юйюн тынгылы ремонт этгенден сора хайырландырга беруу жаны бла не мадарла этилгенлерине къаралгъанды.

Республикада малчылыкны айнытыуны онгларына да уллу эс бурлукъанды. Къабарты-Малкъар, деп билдиргенди эл молкно министри Мухамед Шахмурзов, 15 федеральный программга къатышады эмда болган онгларын тюз хайырланса, 2015 жылгъа, республиканы Эл молкюно жылына, тууар малланы санын иги кесекге кёбейтирге боллукъду.

Нальчикде жашагъанладан кеп тарыгыбула келгенлей тургъанлары себепли Гидрометзаовда тинтиу ишлени терк бошарга кереклисини юсюнден да айттыгъанды. Аны производствосу предпритияда ишлегенлени эмда аны тирелеринде жашагъанланы саулукларына да уллу хата салады. Ара шахарыбызы администрациясына, Табигыят байлыкъла эмда экология министрствогъа КъМР-ни прокуратурасы эмда башха тийишли ведомстволарла бла бирге тинтиуле ачыклагъан шартлагъа кёре не мадарла этерге боллукъну

юсюнден билдирге буюрулгъанды.

Бек керекли продуктланы багъаларыны сылтаусуз кетюрюлгенлерин болдурмаз ючюн, аш-азыкъ рыноклада конъюнктурага кез-къулакъ болуп туруу эмда аны тюрлениуоне кёре терк окъуна мадарла этиу жаны бла оператив штабны ишин тирилтирге керек болганы да айттыгъанды. Правительствогъа кюн сайын болумну соруп, билип турурга, аны бла да къалмай, багъала кетюрюлмезча шарт мадарла этерге буюрулгъанды.

Правительствону членлери жарылдан да жарлы жашагъан юйюрге социальный болушлукъ берюню къыйгысын да этгендиле. «Жарсыгъа, аллайла аз туюлдолю, - дегенди Юрий Коков. - Ала 100 минден артыкъ боладыла. Аны себепли республикада къолайсызлагъа болушлукъга энчи фонд къуралса, иги боллукъ эди. Аны бла бирге уа организацияладан, бизнесменледен, энчи адамладан да ары тюшерик ахча къалай къоратылгъанына жамауат организацияланы, асламлы информация органланы къатышыулары бла контроль этерик совет, къараучуланы советин, топташдырырга тийишлиди». «Бек башы уа, - деп чертенди Юрий Коков, - ол болушлукъ керти окъуна къолайсызлагъа жетерча этюмдо».

КъМР-ни Правительствосу жыйылыуанда республиканы социальный сферасын эм экономикасын айнытыу бла байламлы башха вопросла да сюзюлгендиле.

КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъаны эмда Правительствосу пресс-службасы.

Парламент

Бюджетге - къошакъ ахча

КъМР-ни Парламентини кезиулю жыйылыуанда республикалы бюджетге кийирилген тюрлениуле сюзюлгендиле эмда РФ-ни Правительствосу Председатели Дмитрий Медведевге тилек къабыл кёрюлгенди. Кенгешни спикер Чеченланы Ануар бардыргъанды.

Республиканы бюджетини фйдалары 815,8 миллион сомга кёбейтилгендиле, дагыда былтыр толтурулма къалгъан жумушладан министрстволаны счётарындыдан къалган ахча федеральный арадан республикага къайтарылгъанды. Бу финансла къалай юлешинириклерини юсюнден докладны финансла министрни къуллугъун толтургъан Ирина Мишкова этгенди.

Ол келтирген шартлагъа кёре, фйдалагъа къошулгъан 815,8 миллион сомдан 46,6 миллиону Къурулуш эм архитектура министрствогъа берилликди. «Андан 39,8 миллиону адамланы жашаргъа къоркыуулю юйледен кечюрюрге къоратыллыкды. Калгъаны уа табийгат эм техноген кзаугъаладан сакъланыуу кзураугъа берилликди», - дегенди Мишкова.

Социальный магъаналы жумушлары толтурган коммерциялы болмагъан жамауат организациялагъа тутхучулукъга 11,5 миллион сом бёлюнюрюкю. Туризм эмда культура аралананы айнытыу да 38,7 миллион берилликди, бу ахча грант халда юлешинирикди. Культура-билим беруу туризмни айнытыу да этилди болушлукъ. Бу жумушлагъа да грант халда 4,6 миллион сом къоратыллыкды.

Ахча Саулукъ сакълау министрствогъа бёлюнеди. «Бир-бир гражданинны дарманла, медицина керекле эмда сакъат сабийлеге саулукларына жаралуу аш-азыкъ

продуктла бла жалчытыуга 9,6 миллион сом берилликди», - деп билдиргенди докладчы.

Сакъат сабийле билим беруу учрежденилагъа чирмаусуз киррича, башхала бла тенг хайырландырма мадарла къураугъа да берилликди ахча: Билим беруу, илму эм жаш тёлню ишлери жаны бла министрствогъа 21,4 миллион сом, Спорт министрствогъа да 1,7 миллион. Андан сора да, спорт оборудование сатып алырга, бек иги усталаны кёллендирге, элде билим беруу учрежденилада спорт бла къореширча тийишли мадарла къураугъа эм башха жумушлагъа къоратыллыкды ахча.

Алай бла республикалы бюджетни фйдалары 24,5 миллиард сомга жетеди. Бюджетни къоранчлары, план кёрюмдоле бла тенгледиргенде, 1,1 миллиард сомга кёбейтилгенди. Алай бла Саулукъ сакълау министрствогъа «Земский доктор» деген программаны жашауда бардырырга 48,1 миллион сом бёлюнеди, дагыда терк болушлукъ этген службалагъа 45 машина сатып алынырыкъды (62,5 миллион) эмда бир-бир медицина учрежденилагъа ремонт этилликди (46,3 миллион).

Культураны жылыны чеклерин-

де бардырырга белгиленген жумушлагъа 11 миллион сом бёлюнеди, дагыда ахча «Кабардинка» ансамблге автобус сатып алырга, культурада ишлегенлеге стипендиягъа да къоратыллыкды. Спорт залланы, спорт мекемаланы капитальный ремонтларына (18,2 миллион сом), «Радуга» социальный-реабилитация арада таппандырыу ишле бардырырга (12,3 миллион), социальный ишчилени айлыкларыны кёбейтирге (26,1 миллион) да къоратыллыкды ахча.

Финансла башха магъаналы жумушлагъа да берилдиле, ол санда эл молкге тутхучулукъга 61,2 миллион, Нальчик шахарга 10 троллейбус сатып алырга эмда кеп къатлы юйлене арбаларында таппандырыу ишлеге 83,2 миллион сом къоратыллыкды. Битеу бу жумушла КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан Юрий Коковну буйрукларына тийишлиликде тамамланадыла. Алай бла республикалы бюджетни дефицити 5,3 миллиард сомга жетгенди, алай, Ирина Мишкованы айтханына кёре, ол бюджет Кодексде белгиленген мардадан озмайды.

(Аллы. Ахыры 4-чю бетдеди.)

ТИНТИУЛЕ

Болум толу баямланарыкыды

Бизни республикада школгада билим берген бир неча учреждениялары курулушлары, ремонт, реконструкция ишле кылай бардырылганына, спорт залла не халда болганларына, ала керек затла не кылай жалчытылганларына энчи комиссия 9-чу-12-чи сентябрыни чеклеринде барып тингенди. Ала дагыда окуу юйле китапла не кылай жалчытылганларын, сора сабийлеге ол учреждениялада болум кылай курагынын да сюзерикиде. Эксперт кыауумгга КьМР-ни Билим беруу, илму эм жаш тёлону ишлери жаны бла министерствосу, аны Жамауат советини, Битеурсей миллет фронтун, республиканы Курулуш эм жашуу журтла-коммунальнй мюлк министерствосуну келечилери киредиле.

Алайды да, төрт кыауум бир ыйкыкны ичинде республиканы билим берген

учрежденияларыны барысына да барлыкдыла. Бардырылган ишни юсюнден ахырында справка жарашдырыллыкыды. Аслам эс сабий садлада жерлени курауга, библиотекала-ны китапла бла жалчытыуга, чекленген онглари болган сабийлеге билим беруу жаны бла онгланы курауга бёлунюрюкю. Дагыда, айтылганыча, учреждениялары спорт оборудование жаны бла онглари сюзоллюкю, курулуш эм жангыртуу ишлени болжалларына да энчи кыараллыкыды. «Эксперт кыауумладан бири уа энчи программаланы чеклеринде жиберилген финанс средстволу кылай хайырылганына контроль этерикди», - деп билдиргендиле Билим беруу, илму эм жаш тёлону ишлери жаны бла министерствону пресслужбасындан.

ОМАРЛАНЫ Мурат.

Жетишимле

Эхтемленерге сылтау баргы

Алгаракыда бардырылган «Машук-2014» жаш тёлону форумун чеклеринде проектлени конкурслары да болган эди. «Алада бизни республикадан 47 жаш адам алчы жерлени алгандыла», - деп билдиргендиле КьМР-ни Билим беруу, илму эм жаш тёлону ишлери жаны бла министерствону пресслужбасындан.

Форум бардырылган эки ыйкыкны ичинде республиканы келечилери, ол а битеу да 250 адам, көп билим беруу, творчестволу, оюн-төспеу мероприятияла кыатышкандыла, жаш тёлону бла ишлеу жаны бла усталыкларын кючлендирюу курслары да этгендиле. Форумда көргөн, эшиткен затларыны, сора келир жыллада бу ишни кылай курауга боллугуну юслеринде оюмларыны ары кыатышканла министерствону мониторинг эмда статистика арасында болган тобешиде билдиргендиле.

Министри орунбасары Геккиланы Султан эм иги проектлени кураганла бла ушак этгенди, фо-

румгга кыатышканлары ючюн алага ыразылыгыны билдиргенди. «Бизни хунери жаш тёлону иги жетишимле бла келгендиле андан», -дегенди ол. - Беш жюз минг сом багасы бир грант, 300 минг сом багасы бир грант, эки жюз минг сом бла уа 15 грант кьоллу болгандыла ала.

Геккиланы Султанны оюмуна кере, бу проектлени жашауда бардырыу республикагга хайырлы боллукыды. Грант алмаганыла да келлендиргенди ол. «Проектлени хар бирине да тынгылы кыаралганды. Кыауумун жашауда бардырырча, кьолдан келгенни аямазгга кюреширкибиз», -дегенди.

Сагынылган грантланы алганыны санында, жаш адамладан сора да, эки жамауат организация барды: Жаш тёлону башламчылыкны институту. «Блогерле бла журналистиканы школу», «Патриот» организация «Жамауат организацияланы инкубатору» деген проектлери ючюн биришер миллион сом алгандыла.

Бизни корр.

Хазырланыу

Чырмаула чыкмазча

Онтөртюнчю сентябрьге, кьол кетюрю юкюнге, башхала бла бирге энергетикле да тынгылы хазырлангандыла. Бу жумуш бардырыллык объектледе, бегиректе адамла келген уукакалада (битеу да 228), ток бла жалчытыуда чырмаулука болмазча МРСК СК компанияны Кыабарты-Малкьарда бёлунюнде жууаплы дежурныйлени графиди жарашдырылганды.

Ол кюн бёлунюне специалистлери электрокюч

объектлеге бютунда бек кыаты контроль этерикдиле. Кыалайда кыалай чырмаулык чыкыса, энчи бригадала аны олсагарт окунуа тап халгга келтирирге хазыр боллукыдула. Аланы битеу керек оборудованилары, техникалары, машиналары да барды. Бёлунюне кесинде урунганла бла да ангылатыу-юйретуу иш бардырылганды, деп билдиргендиле аны пресслужбасындан.

Бизни корр.

Документле

«Зеленые» россейли экология партияны Кыабарты-Малкьар Республикада регион бёлунюню ышангылы адамларын регистрация этиуню юсюнден Кыабарты-Малкьар Республиканы Айырыу комиссиясыны

БЕГИМИ

2014 жылда 9-чу сентябрьде Нальчик ш. №95/1-5

«Зеленые» россейли экология партияны Кыабарты-Малкьар Республикада регион бёлунюню ышангылы адамларын регистрация этер ючюн, Кыабарты-Малкьар Республиканы Айырыу комиссиясына берилген документлеге кырап, «Кыабарты-Малкьар Республиканы Парламентине айырылуаны юсюнден» Кыабарты-Малкьар Республиканы 2008 жылда 5-чи августда чыгарылган 56-РЗ номерли Законуну 18-чи статьясыны 4-д кесегине, 38-чи статьясыны 1-чи кесегине тийишлиликде Кыабарты-Малкьар Республиканы Айырыу комиссиясыны **бегим этеди**:

1. «Зеленые» россейли экология партияны Кыабарты-Малкьар Айырыу комиссияны председатели Айырыу комиссияны секретары

Кыабарты-Малкьар Республиканы Айырыу комиссиясыны 2014 жылда 29-чу сентябрьде чыгарылган 95/1-5-чи номерли бегимине кыошак

«Зеленые» россейли экология партияны Кыабарты-Малкьар Республиканы регион бёлунюню ышангылы адамларын

ТИЗМЕСИ

1. **Дзасохов Георгий Георгиевич**, 1971 жылда 2-чи ноябрьде тууганды, «Зеленые» россейли экология партия» политика партияны председателини орунбасарыды, Краснодар крайны Сочи шахарында жашайды.
2. **Абегов Мартин Ахмедович**, 1968 жылда 28-чи апрельде тууганды, Кыабарты-Малкьар автомобиль-жол колледжин директоруду, Кыабарты-Малкьар Республикада, Нальчик шахарда жашайды.
3. **Кочесов Хажлаго Мухтарович**, 1954 жылда 4-чу апрельде тууганды, орта профессионал билим берген «Баксанский колледж «Агро» МОН КБР» кырал казна билим беруу учрежденияны директоруду, Кыабарты-Малкьар Республиканы Прохладный шахарында жашайды.

де тууганды, орта профессионал билим берген «Баксанский колледж «Агро» МОН КБР» кырал казна билим беруу учрежденияны директоруду, Кыабарты-Малкьар Республиканы Прохладный шахарында жашайды.

4. **Слонов Тимур Львович**, 1968 жылда 9-чу декабрьде тууганды, Х.М.Бербеков атлы Кыабарты-Малкьар кырал университетни ботаникадан кафедрасыны доцентни, Кыабарты-Малкьар Республикада, Нальчик шахарда жашайды.

В.М.ГЕШЕВ АТМЫРЗАЛАНЫ И.А.

«Родина» битеуроссей политика партияны Кыабарты-Малкьар Республикада регион бёлунюню ышангылы адамларын регистрация этиуню юсюнден Кыабарты-Малкьар Республиканы Айырыу комиссиясыны

БЕГИМИ

2014 жылда 9-чу сентябрьде Нальчикш. №95/2-5

«Родина» битеуроссей политика партияны Кыабарты-Малкьар Республикада регион бёлунюню ышангылы адамларын регистрация этер ючюн, Кыабарты-Малкьар Республиканы Айырыу комиссиясына берилген документлеге кырап, «Кыабарты-Малкьар Республиканы Парламентине айырылуаны юсюнден» Кыабарты-Малкьар Республиканы 2008 жылда 5-чи августда чыгарылган 56-РЗ номерли Законуну 18-чи статьясыны 4-д кесегине, 38-чи статьясыны 1-чи кесегине тийишлиликде Кыабарты-Малкьар Республиканы Айырыу комиссиясыны **бегим этеди**:

1. «Родина» битеуроссей политика партияны Кыабарты-Малкьар Айырыу комиссияны председатели Айырыу комиссияны секретары

Кыабарты-Малкьар Республиканы Айырыу комиссиясыны 2014 жылда 29-чу сентябрьде чыгарылган 95/2-5-чи номерли бегимине кыошак

«Родина» битеуроссей политика партияны Кыабарты-Малкьар Республиканы регион бёлунюню ышангылы адамларын

ТИЗМЕСИ

1. **Айшаланы Жаухар, Амашны кызы**, 1963 жылда 21-чи декабрьде тууганды, Кыабарты-Малкьар Республикада, Нальчик шахарда жашайды, «Район поликлиника» кырал бюджет сауктуу сактыу учрежденияны медицина редактору.
2. **Айшаланы Марина, Магометни кызы**, 1988 жылда 20-чи ноябрьде тууганды, Кыабарты-Малкьар Республикада, Нальчик шахар округда, Акь-Суу элде жашайды, бусагытта бир жерде да ишлемейди.
3. **Атабиланы Марина, Хасанын кызы**, 1976 жылда 3-чу июльда тууганды, Кыабарты-Малкьар Республикада, Нальчик шахар округда, Хасания элде жашайды, бусагытта бир жерде да ишлемейди.
4. **Ахматланы Асият, Тахирни кызы**, 1982 жылда 23-чу октябрьде тууганды, Кыабарты-Малкьар Республиканы Бахсан районуну Тырныауу шахарында жашайды, бусагытта бир жерде да ишлемейди.
5. **Бийчеккуланы Талибни жашы Мамет**, 1957 жылда 8-чи январьда тууганды, Кыабарты-Малкьар Республиканы Элбрус районуну Тырныауу шахарында жашайды, предпринимательды.
6. **Гедмишхова Лера Мурадиновна**, 1957 жылда 21-чи мартта тууганды, Кыабарты-Малкьар Республиканы Бахсан шахар округунда жашайды, Бахсан шахарда Култура юйно методистиди.
7. **Гешев Мурад Багалиевич**, 1963 жылда 8-чи январьда тууганды, Кыабарты-Малкьар Республиканы Бахсан шахар округунда жашайды, предпринимательды.
8. **Жемухова Марьят Ибрагимовна**, 1963 жылда 16-чи октябрьде тууганды, Кыабарты-Малкьар Республиканы Бахсан шахар округунда жашайды, Бахсан шахарны Култура юйонде кассир болуп ишлейди.
9. **Карданова Любовь Хажбиевна**, 1984 жылда 11-чи ноябрьде тууганды, Кыабарты-Малкьар Республикада, Нальчик шахарда, Хасания элде жашайды, «Что?Где?Почем?» реклама агентствода ишлейди.
10. **Кейбаков Сафарби Мишевчи**, 1964 жылда 26-чи июльда тууганды, Кыабарты-Малкьар Республиканы Бахсан шахар округунда жашайды, предпринимательды.
11. **Кумахова Ирина Григорьевна**, 1965 жылда 7-чи декабрьде тууганды, Кыабарты-Малкьар Республиканы Элбрус районуну Тырныауу шахарында жашайды, «Район больнична» кырал бюджет сауктуу сактыу учреждениянда медсестра болуп ишлейди.
12. **Кушов Валерий Хаутиевич**, 1963 жылда 18-чи апрельде тууганды, Кыабарты-Малкьар Республиканы Бахсан шахар

кьар Республикада регион бёлунюню ышангылы 24 адамын (тизмеси бу бегимге кыошулду) регистрация этерге.

2. Регистрация этилинген ышангылы адамлагга удостоверениела берирге (тохташдырылган колголеге кере).

3. «Родина» битеуроссей политика партияны Кыабарты-Малкьар Республикада регион бёлунюню ышангылы адамларыны тизмесин жер-жерли айырыу комиссиялага жиберирге.

4. Бу бегимни асламлы информация органлада басмаларгга эмда Кыабарты-Малкьар Республиканы Айырыу комиссиясыны Интернет сайтына салыргга.

В.М.ГЕШЕВ АТМЫРЗАЛАНЫ И.А.

Ол кюн бёлунюне специалистлери электрокюч

ТАНКЧЫЛАНЫ КЮНЮНЕ

Къурч машинала, душманны ууата, алгъа баргъандыла

Улуу Ата журт урушну жылдарында кеп таулу жашла фашист аскерле бла жерде, сууда, кекде да сермешгендиле. Бююн танк аскерде күүлүк этген бир кыууум жерлешибизни юслеринденди хапарыбыз. Дегулану Хакимни аты халкыбызга белгиледи. Ол генерал-майор деген чынга дери кетюрюлген эди. Гитлерчиле бла кызауатха 1941 жылда киргенди. Аны жигитлиги юсюнден «Социалистическая Кабардино-Балкария» газетде урушну биринчи айларында жазылганы эсимдеди. Хорламга салган кыйыны Кызыл Байракны эки ордени эм кеп баша саугъала бла белгиленгенди.

«ИС» (Иосиф Сталин) ауур танкны командири Залиханлы Магомет бла водитель-механик Атырзаланы Магомет акъ финиле бла сермешледе кертюзген кишиликтери ючюн Кызыл Байракны орденири бла саугаланган эдиле. Алай белгилеге тийишли болганлага алыны, Ата журт урушха дери Москава чакырып, Кремльде бергендиле. Эки Магомет да саугъалары М.И. Калининни кюлундан алгъандыла.

Ала 1941 жылны кышы кыямасында бир танк экипажда Москаван кюрюулагъандыла. Ол жыл 7-чи ноябрде, Кызыл майданда аскер парадха кытышып, алайдан тюзюлгел фронтха кетгендиле. Ол а, белгилесича, ара шахарыбызны босагъасына жетип тура эди. Жашланы бир бирлеринден уруш оту айыргъан эди, жаралы болуп госпитальда жатханларындан сора.

Танк батальонну командири гвардияны капитаны Залихан улу «Т-34» къурч машинасы бла

бир ненча фашист танкны жандыргъанды, душманны дотларны бла дзотларны, топ, пулемёт орна-тылган жерлерин жокъ этгенди. Ата журт урушну I эм II даражалы орденири, «За отвагу», «За боевые заслуги» эм баша майданла жылтырай эдиле батырны кекюрегинде. Атырза улу башха аскер бөлүм бла Германияны ара шахарына дери баргъанды, Эльбада союзникле бла тубешгенди.

Танк взводну командири тамата лейтенант Иттииланы Дадашны документлерине кырай, Кызыл Жулдузну эм Ата журт урушну II даражалы орденирини кызыл кытыпкылары бла бирге «За взятие Будапешта» майданы удостоверениясына эс бурган эдим. Венгрияны ара шахарында гитлерчиле бек кыаты бегинген эдиле.

Керексизине кеп кван тегюлмесин деген акъыл бла совет командованиены парламентарийле жибергендиле немесилеге, сауут кюарлары излеп. Фашист аскерчиле келечилеге тиймеуню юсюнден халкыла аралы законну аякк топ этип, алгъа от ачаргъа буюргъанды. Андан сора Будапештти ёшон уруу бла алыргъа туюшгенди. Иттии улуны танкы, жау аскерчилерибизге жол ача, шахарны ортасына дери киргенди. Душман артиллерияла, фауустникле да кючюло от ачандыла бизни танкларыбызга.

Дадашны машинасыны гусенидасын юздюрген эдиле. Тегерекни кыра тютюн басып, кытарында топ окъла, минала чачыла турганларына да кырамай, аны негерлери, танкны бузулган жерин терк кырап, алгъа тебиргендиле...

Зокаланы Кюонакбий чамчы, кючюкю адам болганыны юсюнден хапарла эшите тургъанма. Алай аны кесин таныймай эдим. Кюнлени биринде мен ол турган кабинетге биреу кирип келди. Орта ёсюмлю, бекем сандылы, кыра сакваллы. Ол тюкленни жара табын букъдурюу ючюн ёсдюргенин ангалдым.

«Менне, не жумушунг барды? -Санга ким эркинлик бергенди мени аскер чынымы тошюрюрге? Кюонакбий газетибизни аны юсюнден Кюудайланы Хасанны очерки басмаланган номерин мени аллыма салып айтды: «Мен капитанма, бу суратда уа погонларымда юч жулдучукъ кёрюнеди. Тертюнчю кыайдады?!». Бир жулдучукъ, кыалай эсе да, эслемей эди бир погонунда.

Мен ол жангылычны тюзетирге сёз бердим. «Къый, кый, мен бош юйлап айтам», -деди Кюонакбий жумушакъ ауаз бла.

Аны юсюнден «Вклад репрессированных народов СССР в победу в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг.» деген китапда былай айтылады: «Зокаланы Хажимурзаны жашы Кюонакбий Элбрус районну Лашкута элинде туугъанды. Кызыл Аскерни сатырларына 1939 жылда чакырылганды. Ржевни, Вязьманы кытарында, Восток Пруссияда улуу сермешлеге кыатышханды. 1944 жылда июньда 240-чы танк батальонну командири, жаралы болуп турганлай да, бөлүмюн кююп кетмегенди.

Ол сермешде батальон бир ненча фашист танкны, кеп гитлерчи солдатны бла офицерни кыргъанды. Кызыл Байракны, Ата журт урушну I эм II даражалы,

Кызыл Жулдузну орденири, майдалла бла саугаланганды. Кишилиги эм батырлыгы ючюн Зокаланы Кюонакбий Совет Союзу Жигити деген атха кертюзюлгенди. Уруш бошалгъандан сора аны бир полкчулары Зока улун а сыйлы ат атауун юсюнден СССР-ни Кюрюулуу министрствосуна бир ненча кере тилек жазгъандыла. Алай репрессиялагъа туюшген миллетни адамы болганы себелли анга Алтын Жулдузну бермегендиле.

«Т-34» танкны механик водители Батчаланы Тамбий аскерге 1940 жылда чакырылганды. Кюнбатыш чегибизде күүлүк этгенди. Гитлерчиле бла сермешлеге кызауатны биринчи кюнюнде киргенди. Ата журт урушну I даражалы ордени, «За отвагу» майдал бла саугаланганды. Ауур жаралы болгандан сора аскерден эркин этилгенди. 1944 жылда кесини халкы бла бирге Орта Азияга кёчюрюлген эди.

Биттирланы Солтанны «ИС» ауур машинасын фашист бомбардировщикле 1941 жылда 22-июнну танг аласында кюйдюргендиле. Негерлери чабып жетгенлеринде, аны от алып эди. Танкчыла бир ауукъ заманы жау аскерчилеге кышуулу уруш этгендиле. Артдаракта, Челябинскге барып, жангы «Т-34» танкка бла келгендиле фронтха.

Солтан фашистле бла Сталинградда, Курск дугада, Днепрни эм Одерни жагаларында сермешгенди. «За отвагу» майдал бла эки кере саугаланганды. Ёпкесинде фашист огуу бла кашагъанды. Ол кылай кыйналып солугъанын кесим да

кёргенме. Аскер хирургла, тьерге базырмай, аны ёпкесинде турмагъа кыюйгъандыла. Замансыз кетген эди дуниядан.

Анамы жанындан экиге айланган кыарындашым Гажонланы Солтан-Хамит 9-чу классда окуй турганлай 1940 жылда кеси ырызлыгы бла кетген эди аскерге тенги Чеченланы Хусейи бла бирге. Кеп да бармай уруш башланды. Жау аскерде күүлүк эте эди. Жаралы болуп кыркык биринчи жылда Кисловодскде госпитальда жатханды.

Андан иги болуп чыккыгъандан сора эки-юч кюннге юйге жибергендиле. Тамата сержант эди. Фронтха кыайтханлай, училищеге жибергендиле. Танк аскерде не чыны болганын билмейме. Кыагытында былай жазгъан эди: «Сталинградда, танкларыбызны платформалага жюклеп, сакылап турабыз. Кыайры элтирликерин алыкыла билмейбиз».

Ол аны ахыр письмосу эди. Андан сора тас болду, дунияга туугъан да этмегенча. Мен акъыл этгенден, аланы Курск дугага элтгендиле. Деменгили танк сермешден сау чыгаргъа Солтан-Хамитни насыбы тутулганды. Жаланда 20 жыл баша эди анга. Не мадар! Уруш жашны, кыартны айырмайды.

Кызауатда атылган хар окъ ананы жюрегине тиеди деп, кылай тюз жазгъанды Кюуилланы Кыайсы! Солтан-Хамитни анасы Зайбика ёлоп кетгинче кыарасын тешмедди. «Кыайда асыралгъанын билсем, ара бауурум бла сюркюлип барып эдим», - деп жиялуучу эди...

КЪУЛБАЙ улу Алий.

ДАТА

Сыналгъанла сыйлангандыла

Биринчи атом бомда сынау халда атдырылгъанлы 65 жыл толгъаны эмда «Маяк» производствода аварияны 57-жыллыгына аталып Нальчикде Къурулушчуланы дворецинде «КъМР-де Чернобыль союз» жамауат организацианы жыйылыу болганды. Анга ол кыагъаланы хаталарын кетериуге кыатышханла, аланы жууукълары чакырылгандыла, Север Осетия-Алания, Ингушетия эмда Чечен республикаладан кюонакыла да келген эдиле.

Тубешуно башлай, чернобыльчилени союзуна таматасы Кючмезланы Алий Быйыл аланы организациларына да 22 жыл

«Аватар» ансамбль.

толгъанын эсертгенди. «Бизни биригиуге «Маяк» производствода, Чернобыльде техноген аварияланы хаталарын кетергенле киредиле. Барыбызны да бир шарт биркидиреди - биз Ата журтубуз ючюн кесибизни аймагъанбыз», - дегенди ол. Кючмез улу аланы кыйынылары

унутулмагъанларын да белгилегенди - кырал саугъалага тийишли болгъанла асламдыла. Болсада ауруу табып ёлгенле кепдюле, сау кыалгъанланы саулуукълары да артык аламант туююлду. «Биз туугъан журтубузну алында борчу-бузу толтургъанбыз. Бююндан бир

бирге билеклик эте, болуша, алай жашайбыз», - деп кыошханды докладчы. Ол жыйылгъанланы кыау-гъаланы хаталарын кетергенде эмда андан сора аурууладан ёлген негерлерин бир минут шумсуз туруп эсергирге чакыргъанды.

Искусстволаны школуну окуучулары уа чернобыльчилеге саугъага концерт программа хазырлагъандыла. Жашчыкыла бла кызычыкыла жырлап, тепсеп, таматаланы кыарларына тийишли болгандыла.

Ызы бла саугъалау башланганды. «Ата журну радиация кыаууу эсден кюрюулагъаны ючюн» белги эмда «Ата журтну алында кыйыны ючюн» майдалны экинчи даражасына тийишли болгъанланы араларында Атабийланы Музафар, Шунгарланы Анатолий, Лелюкаланы Николай эм башкала бар эдиле.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Конкурс

Сабийликтери болмагъан тёлуге аталып

КъМР-ни Журналистлерини союзу эм «Урушну сабийлери» деген жамауат организациа гитчеликпери Улуу Ата журт урушну кезиуине туюшген тёлуге аталгъан журналист конкурс бардыргъанды. Анда хорлагъанланы КПрФ-ни бизни республикада бөлүмюно офисинде саугъалагъандыла.

Журналистлени союзуна правленини председатели Борис Мазихов эришууге сынаулу журналистле, бу усталыкыда биринчи атламыларын этгенле да кыатышханларын белгилегенди. «Хар авторну кесини кез кыарамы бар эди бизден узайып баргъан, кыйын, жигитликден толгъан кызауат эм андан сора жыллагъа», - дегенди ол.

«Урушну сабийлери» деген россей жамауат организацианы КъМР-де регион бөлүмюно таматасы М.Шаоева журналистлеге бу темага кеп эс бургъанлары ючюн жюрек ырызлыгына билдиргенди. КПрФ-ни бизни республикада бөлүмюно башчысы Борис Паштов: «Хар кыралны кючлюкюлю абаданлагъа,

балалага эм инвалидлеге кыалай кырагъанында кёрюнеди. Сабийликтери урушну кезиуине туюшген тёлү кыйынлыкк кеп кёргенди, кыралны жангыдан аягы юсюне туруруна да улуу кыйын салганды. Ол тёлуге кырал болушурга керекди. Жарсыгъа, бююнлюкде ол хазна жокъду. Жууукъ заманда бу проблемага Кырал Дума кыарыкыды, баам, игиге торлениуле боллукъ болурла», - дегенди.

Ызы бла журналистлени саугъалау бардырылганды. Республикалы газетледен дипломла эм ахча премияла Марина Ширдиева, Байсыланы Марзият эм Марина Карданова алгандыла. «Радио» номинацияда Ахмед Мизовну бла Кыйталаны Аминатны ишлери игиге саналгандыла. Телевидениядан Евгений Сухамлинскийни ишине бийик багъа берилгенди. Район газетледе ишлегенди араларында уа Владимир Варкасов хорлагъанды.

Конкурс жыл сайын бардырылыкыды. БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

РЕДАКЦИЯГА ПИСЬМО

Мен да аны иги таныгъанма

Быйыл 15-чи апрельде Османланы Хыйсаны «Атасындан жангыз бир сурат къалгъанды» деген хапарын окуйума. Анда урушка кетип, къайтмай къалгъан бизни Аппайланы Абдуллахны юсюнден сёз барады. Материалны бек суйюп, тансыкълап окудум. Сау болсун, автор унутула баргъан къарын-дашыбызны эсгергени, эсибизге салгъаны ючюн.

Абдуллахны мен да бек иги таны эдим. Биринчи кере аскерге ол 1937-чи жылда чакътырылгъан эди. Биргесине Эттельди Сагъыт, Кётечиланы Хусейин, Акъайланы Къубадий да болгъандыла.

Была төртюсю да бир жерде атлы аскерде къулдукъ этген-

диле. Ала андан къайтхандан сора барысына да иш беридиле. Абдуллах ОСОВИАХИМ-ни район бёлюмюню таматасы эди. Булуңуда аскерге барыргъа заманлары жетген жашланы ат белинде барыргъа юйретгенди.

Аладан гитчереклени да унутуп къыймагъанды. Ол 1939 жылны январь айында къауум школчуну Шыкъыгъа элтеди. Мен да ала лама. Бизни, ол элли тамата классларыны окуучуларын да ушок атаргъа, тауда лыжала бла учаргъа да юйретеди.

Къазуат башланыр жылны аллында Нальчикден мал докторгъа окъуп къайтады. Элде усталыгына кере ишлеп турады. Колхозну, элли малларына да къарагъанды. Ырахын къюю,

тууары болгъан Абдуллахны излегенди. Ол да мычымай жетип къалгъанды.

Юй хайуяны да кеп тюрлю ауруу болады. Аны да тохташдырып, тюз багъаргъа керекди. Абдуллах иш келлю адам эди. Аны къолундан малладан бир жангыз элмегенди. Элде аны ючюн анга татлы къоллу дегендиле.

Ата журтубузну жаудан къоруулай, кеп жыл мындан алда уруш аулакьда къалгъан къарындашыбызны юсюнден басмалагъаныгыз ючюн «Заман» газетибизни къулдукъчуларына жюрек ырызлыгымы билдиреми. Ишигизден къууаныгыз!

АППАЙЛАНЫ Магомет.
Булуңу эл.

ХАЛКЪЛА АРАЛЫ ШКОЛ

Бир бирден юйренириkdirиле

Бу айны 15-21-чи кюнлеринде Нальчикде КъМР-ни Билим берюу, илиму эм жаш тёлюню ишлери жаны бла министрствосуна башламчылыкъ бла экономика эм социальный советлени бла институтланы жаш келечилерини халкъла аралы школу бардырыллыкъды. Онжети къыралдан 40 чаклы делегат къатышып тюрлю-тюрлю семинарла, юйретюу программала болукъдула. Ассамблеяны пленар

кенгешинде къыйматлы проблема-ла созюллюкдюле.

Къонакълагъа культура программа да къураллыкъды. Аланы республиканы белгили жерлерине элтирикдиле. Сора жаш адамла Къабарты-Малкъарда жашагъан миллетлени тарыхлары, култура энчиликтери бла да шагъырейлериндикдиле. Ассамблеяны ишини ахырында школну дипломлары бла саугъалау болукъду.

Россей Федерацияны Жамауат палатасы сагъынылгъан советлени бла институтланы халкъла аралы ассоциациясына (МАОСССИ) башчылыкъ этеди. Ары 72 къыралны келечилери киредиле.

Таисия НЕБЕЖЕВА.

КъМР-ни Билим берюу, илиму эм жаш тёлюню ишлери жаны бла министерствону пресс-службасы.

Къарындаш адабиятдан

Шуёхлукъ анга неден да багъалы эди

Жазуучу Жулабаны Юзейир Къзахастанны Илмула академиясыны филология институтунда тюркологла хазырлагъан бёлюмюне аспирантурасында окъугъанында, Къадыр Мырзаалиевни антлы шуёху болгъанды.

- Ол жаш назмучу, тюз акъыллы адам халкъланы араларында шуёхлукъну багъалай билгенден эди, - дейди Жулабу. Улу. Республиканы Къырал саугъасыны лауреаты, халкъ назмучу.

Аны тюз ниетлигин «Ата журтха къайтыу» деген назмусунда кёрюрге да болукъду. Бу чыгармагъа жазуучуну сабийлеге аталып жа-

зылган «Кюмюш къонгуроу» деген китабындан да эки назму къошуп беребиз.

*Къайры барсынла, къайры, курт-луларбыз?
Къайры барсынла, къайры, мекхеттерибиз?*

*Быланы бу ачы, сур къадарларына
Не жетер, не жетер дуня башында.
От тиргизип, мамырлыкъ къуармуратда
Къайтып бара ала Ата журтларына.*

Маске бла парий

*Маске айтды Парийге:
-Ушаймагъа сен итте!
Келгенлеге юрмейсе,
Абаданны сюрмейсе,
Хар кимден да къоркъаса,
Ары-бери къачаса.
-Къой-къой, алай серленме,
Сени ишде кёргенме,
Аууз бир да жаппайса,
Алай киши къапмайса!
Сени адам биледи,
Андан санга къюледи.*

Не ючюн?

*-Кёзле не ючюн керекдиле?
-Игиликни кёрюп ючюн!
-Къолла не ючюн керекдиле?
-Онсузгъа болушур ючюн!
-Къулакъла уа нек керекдиле?
-Акъыллыгъа тынгълар ючюн!
-Жюрге а не ючюн керекди?
-Ата-ана сюер ючюн?
-Аууз-тил не ючюн керекди?
-Кертликни айтыр ючюн!
-Аякъла уа нек керекдиле?
-Туугъан жерге къайтыр ючюн!*

Къайгырыу

Къачхынчылагъа болуша

«Курорт «Нальчик» ачыкъ акционер обществону экономикасти Лина Жамборова билдиргенди кере, шахарны пансионатларында бла санаторийлеринде жашагъан 65 украинлы къачхынчы бююнюлюк Россияны бирси субъектлерине кетгендиле. Ала кеслери айтанга кере, аны сылтауу иш табылмагъаныды эмда республикада жашаргъа эркинлик берген къагъытлары болмагъаныды.

Россейде жашаргъа сюйген жерлешлерибизге деп 47 субъектде къырал программа ишлейди. Аланы санында Крас-

нодар крайны, Архангельск, Пермь, Ростов, Кострома эм Воронеж областъланы айтыргъа болукъду.

Бююнюлюкде уа Нальчикде башда сагъынылгъан учреждениладан эттта да 260-270 къачхынчы жашайды. Ол сандан 65 сабий. Аланы барысы да школлагъа жүрююдюле. Кийим, китап эм башха керек затла бла да толу жалчытылыннгандыла.

Болсада къачхынчы болгъанларына шагъатлыкъ этген къагъытлары болмагъаны уа бек жарсытады. Къабар-

ты-Малкъарда «Вече» деген орус маданият обществону таматасы Анатолий Канунандан билдиргенге кере, республикада кечиннгенлени башламчылыклары бла Украинадан келгенлеге болушлукъгъа фонд къуралгъанды. Аны хайырындан, башында айтылгъаныча, юй, иш табылыккъ регионлагъа барыргъа сюйгенлеге жол хакъ төленди. Аны бла байламлы фонду келечилери жандауулукъ этерге сюйген адамланы да бек ашыгып сакълайдыла.

Бизни корр.

ЗАКОНПРОЕКТЛЕ

Къырал Дума: кеслери ичмейдиле, башхалагъа да къыймайдыла

Депутатла алкогольгъа къажуа юрешни къолгъа алгъандыла. Кюз арты сессияны башында Къырал Дума ичгилени сатынуу тап халгъа келтириуню юсюнден эки законопроект созерикди.

Биринчи законопроект ниет жаны бла бек байды. Аны авторлары, спирт болгъан затланы барысын да къырал властын мекямларында сатаргъа эм ичере эркинлик болмазгъа керекди, дейдиле - федеральный эм жер-жерли учреждениладан. Былайда бек алгъа адамла кеп жыйылыуу жерледе орналгъан кафелени эм буюфетлени юслеринден барады сёз. Ичгисиз жашуа этерге чакъыргъан битен даражалы чиновниклеге электоратка осал юлгю кёрюзюрге арталыда жарамайды.

Экинчи законопроекте айтылгъаныча уа, кеп фатарлы юйледе орналгъан барлада, ресторанда эм башха заведениладан алкогольну сатынуу

тыяргъа керекди. Нек дегенде алкоголь ичилген алай жерледе къаугъа кеп чыгъады, алай бла уа гражданданы солуулары, тынчылылары бузулады. Бу тюрлю проблемаланы юслеринден оную эту регион властыланы къолларында болукъду. Быллай оном барды: ол властыла спиртлы ичгилени арталыда тыйып къыймазгъа, ичгилени сатаргъа жарагъан заманын къыскартыргъа болукъдула.

Биринчи документде айтылгъан затланы ангаларгъа болукъ эсе, экспорттени экинчи документ бла байламлы сорулары барды. «Жашуа журтлада ичги сатынуу тохтаыну юсюнден айтханда, гражданданы излемлери мен ангалымай, - дегенди. «Комсомольская правда» Алкогольну рыногун тинтиу араны директору **Вадим ДРОБИЗ:** -Токенледе ичгини 23 сагъатдан сора сатмазгъа деген оную чыккъгъандан сора кечеги

туйюшле - дауурла азайгъан эдиле.

Мен жашагъан юйню тюрп этажында эки токени барды. кафеде да - алай. Алай быллай бир затчыккыны юсюнден да айтхайкъ: бююнюлюкде Россейде ичгини сатхан 250 миң точка барды. Ол саннга гитче тюкенле, барла, кафеде, ресторандан да киредиле. Аланы 60 проценти жашуа журтлада орналыдыла.

Законопроект излегенича, ол заведенияланы асламысы жабылыргъа керекдиле. Ол себеден а закон къабыл этилсе, предпринимательле кеслерине жангы жерле табар ючюн, алагъа бир неда эки жыл болжал берилрге керекди, - дегенди. Эскирлени оюмунда кере, айтылгъан жангылыккъдан улуу сатыу сетълеге, кафеде эм ресторандлагъа бютунда кеп файда тышерикди.

«Комсомольская правда» газет.

Экономика

Кредитле бла хайырлана

Республиканы экономикасына юч миллиарддан аслам сом инвестицияла этилгендиле. Аны юсюнден Сбербанкны Къабарты-Малкъарда бёлюмюню башчысы Хамидби Урусбиев айтханды. Ол билдиргенге кере, бу учреждение быйыл жалаңда эл мюлк бёлюмге этген инвестицияланы ёлчми 1,6 миллиард сомгъа дери жетгенди. Былтырны ал жети айы бла тенгешдиргенде, ёсюм төрт кереден аслам болгъанды.

Банк берген кредитлени хайыры бла быйыл тахта кегет

комплексни къурулушу, Нальчикде уа консерва чыгаруучу заводда жангыртуу ишле да башланнгандыла. Сатыу алыу сферагъа бу кезууде 678 миллион сом инвестицияла этилгендиле, промышленностьха уа - 573 миллион сом.

Бёлюмню кредит портфели, жылны аллындан бери 518 миллион сомгъа кёбейип, биринчи августха онтёрт миллиард сомгъа жетгенди. Ол а былтырны кёрюмдосунден 24 процентге аслам болады.

Бизни корр.

Акция

Жамауат да къатышып

Республиканы Къырал автоинспекциясы «Водитель, жашаууна сакъла!» деген акция бардыргъанды. Къабарты-Мальварь бла Ставрополь крайны араларында жол-патруль службаны постундан тебиреп «Кавказ» федеральнй трассаны узунуна профилактика мадарла этилгенди.

Полицияны къуллукъчулары водительге аварияла бла байламлы суратла, видеоматериалла кёргюзгенди, ушакъла бардыргъандыла, терк барыудан кеп палах чыкыгъанына аталгъан листовкала бергенди. Кеп болмай Зольск эм Бахсан районланы чеклеринде болгъан уллу аварияда 5 адам ёлгенни, ол санда бир сабийни жашауу юзюлгенин айтып, шофёрланы эслерин хар километрде сакълыкъ болуруна буюргъандыла.

Профилактика акция, жамауатны келечилери да къатышып, Бахсан районда андан ары бардырылгъанды. Жаш адамла, ол санда студентле, полиция бла бирге орамлагъа чыгып, водительлени тохтатып, алагъа къоркыуусузлукъну бел бауларын хайырланырларын эсгергенди эмда сабийлени алагъа деп ишленнген шинтиклесиз ары-бери элтирге жарамгагынына тошондоргенди.

Акция Чегем районда да къуралыуу бардырылгъанды. Бу ишге артыкъда жаш инспекторла тири къатышхандыла. Ала, водительлеге жоруюню жорукъларын толтуруу къоркыуусуз жолоучулукъну башы болгъанын ангалата, абаданла бу ишде сабийлеге юлгю кёргюзторлерин шартла келтирип ангалатхандыла.

УГИБДД-ны къуллукъчулары трассаны эки жаны бла баргъанлагъа радио бла селешип, белгиленнген мардадан терк баргъанла, алларында автомашиналаны оза туруп жолда жоруюню жорукъларына артыкъда сакъ болургъа кереклисин айырып айтхандыла. Школчула айланган жерледе жол низам алжаусуз сакълануу гъа кереклисин эсгергенди.

Акцияны кезиуеде волонтерла эм къырал автоинспекцияны къуллукъчулары жолда жоруюню къоркыуусузлукън жалчытынуу юсонден листовкаладан бла буклетледен мингден артыгын юлешгенди. Бу ишни къурагъанла республиканы жамауаты быллай профилактика мадарладан тийишли оюм этер деп ышанадыла.

КЪМР-де МВД-ны ГИБДД-сыны Управления-сыны пресс-службасы.

БУЗУКЪЧУЛУКЪ

Къаугъаны тереннге кетертмей тохтатхандыла

КЪМР-де МВД-ны УГИБДД-ны оноучуларыны аты бла Нальчикки микрорайону биринде жашагъанладан ыспас письмо келгенди. Анда айтылгъанына кере, бир ненча кюнню ичинде «Форд» автомашинаны 14-жыллыкъ водители, ингри сайын районны орамларына чыгып, былхымсызлыкъ этип, адамланы жанларына, саулуукъларына къоркыуу салып тургъанды.

Ол тийреде тургъанла, башларын алып къачарча болуп, къылыкъсыз водительге ариу, эриши бла да айтханларын этдиралмагъандан сора бузукъчу кесини акыылбалыкъ болмагъан эки негери бла сёз айтханга жумдурукъларын кёргюзюп, аман айтып, кишиге къулакъ салмагъандыла. Андан сора ала ГИБДД-ны инспекторларына селешип, болушлукъ тилегенди.

Арада бир ненча минут озгъанлай окуна алайгъа жол-патруль службаны къуллукъчулары жетгенди. Ала келе-келгенлей масхапсыз шофёрну рульдан кетергенди, негерлерин низамга жыйгъандыла. Ол кезиуде алайгъа бузукъчу шофёрну ахлулары да жетгенди. Ала жашларыны адеписизлигин ангыламагъандыла, аны акъларга къорешгенди. Къалай-алай болса да, ГИБДД-ны инспекторлары

чамланган гражданланы бла низамсыз водительни эм аны негерлерини араларында къаугъаны терк тохтатхандыла, болумну тозетгенди.

Россейни МВД-сыны Нальчикде бёлюмюнде акыылбалыкъ болмагъанланы ишлери жаны бла службаны инспектору къарап тургъанлай кесин осал жюрютген водитель полицияны бёлюмюне элтингенди. Бусагъатда уа ич ишлени органларында профилактика эсепге салынуу воепросуна къарала турады.

Бузукъчуну автомашинасын ГИБДД-ны тазир салынуучу жерине салгъандыла, транспортну иесине уа автомашинаны жюрюторге эркинлиги болмагъаннга бергени ючюн административ материал жарашдырылгъанды. ГИБДД-гъа белгили болгъанына кере уа, улоуну иеси низамсыз жашны ахлусунукъду. Ол автомашинаны ачыкларын хар заманда анга берип тургъанды.

Микрорайону жамауаты жол-патруль службаны инспекторларына ыспас этгенди. Ала энди сабийлери бла ол тийреде орамлада къоркымай айлануу гъа онг табарыкъдыла.

КЪМР-де МВД-ны пресс-службасы.

ПОЛИЦИЯ

Уручу тутулмай къалмаз

Россейни МВД-сыны Нальчикде Управлениясыны полициячылары оператив-излеу ишлени кезиуеде сатыу-алыу арадан хапчула урлагъаны тохташдыргъандыла. Ол бу жерли 31-жыллыкъ адамды.

Полициягъа белгили болгъанына кере, ол Нальчикде сатыу-алыу араны тюкенлеринде биринде айлана кетгенди да, тап тошгенлей, 11858 сом багъасы ырыскы урлагъанды эм къачып кетгенди. Ол шартха кере уголовный иш ачылгъанды.

Нальчикки полициясыны къуллукъчулары шахарны

больницаларыны биринде саусузну ахчасын урлагъан 36-жыллыкъ тишируну тутхандыла. Тинтиу ишлени кезиуеде ачыкъланганына кере, ол Аушигерден келип, саулуугъа бакъдырып тургъанны ичинде 5000 сому болгъан бохчасын къымгъанды.

Тишируу терслигин боюнуна алгъанды, ахчаны иесине къайтаргъанды. Полиция анга жашагъан жеринден тышына кетмезге деп бегим этгенди.

Север Осетия-Алания Республикада тургъан буреу Россейни МВД-сыны Черек районда бёлюмюне жазгъан тарыгъуу къагъатында Ауши-

герде «Исси сууну» тийресинде аны багъасы 13800 сом болгъан сотовый телефонун эм 2000 сому урлагъанлары ны юсонден жазгъанды.

Полиция алайгъа терк жетгенди эм оператив-излеу ишлеге киришгенди. Ол кезиуде уручулукъ этгенлерине ишклике Нальчикден келген ючеуленни тутхандыла. Ала буреуну ырыскысына къол жетдиргенлерине видео камераны жазуулары да шагъатлыкъ этгенди.

Бусагъатда алагъа уголовный иш ачыуу юсонден воепросха къарала турады.

КЪМР-де МВД-ны пресс-службасы.

Ыйыкыгъа хороскон – чи сентябрьден 21-чи сентябрьге дери

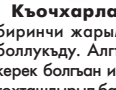
Къочхарла. Ыйыкны биринчи жарымы къытлы боллукъду. Алгъа этилирге керек болгъан ишлени шарт тохташдырып башлагъыз ыйыкны. Иш аз тыйол эсе да, кече ортасына дери ишлерге къорешмегиз. Баш эм геуорге кюнле романтикалы тобешиюрге жараулу кюнледиле. Орта эм байрым кюнледе, кесигиз да билмей тургъанлай, ахча къолулу боллукъсуз.

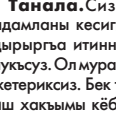
Танала. Сиз тохтаусуз адамланы кесигизге айландырырга итингенней турлукъсуз. Ол муратыгызга да жетериксиз. Бек тап кезиуде иш хакымы кёбейтигиз деп айтырга да. Орта эм байрым кюнле уа жетишимли кюнле болургъа ушайдыла. Солуу кюнледе спорт бла къореширге заман табыгъыз. Сора романтикалы тобешиюпоз да боллукъду.

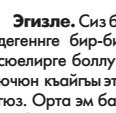
Эгизле. Сиз былай этейик дегеннге бир-бирле къажу сюелирге боллукъдула. Аны ючюн къыйгыз этмегиз, тёзюпоз. Орта эм байрым кюнле жетишимли кюнле боллукъдула, ол кюнледе этген муратыгызга да жетериксиз. Байрым кюнледе ата-анагыз бла неда сизден эсе абадан адамла бла магъаналы ушакъ этериксиз.

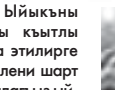
Айрычабакъла. Сиз кесигизни бек иги сезериксиз тёзюмлюлюк керек болган ишде. Бош заманыгыз болгъанда уа мингле бла саналган кесекчиладен уллу магъананы тутхан ишни жашауда бардырыкъсыз. Солуу кюнледе юйорюгоз, юйдегизгиз бла бирге болуугъу-алагъа да керекди жорекъ жолду.

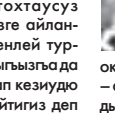
Асланла. Ыйыкъда эрттеден бери тамам этерге деп тургъан проектни жерине жетдирликсиз. Сиз аны бошалганына бир кесек жарысыган окуна этерик болурсуз, керек тыйолдо ол андан эсе сейирлик проектни жашауда бардырып тебирериксиз. Ма анга хазырлангыз: шёидо бек иги кезиуде билмигизни кючлерге. Хар зат да сизни оноуугъа болгъаны ючюн солуу кюнле да алапат боллукъдула.

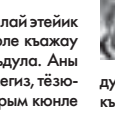
Кызыла. Баш эм геуорге кюнледе оноучула, инвесторла неда сизден абадан болгъан жууукъ адамыгыз бла къыйын селешиюле боллукъдула. Ала ишигизге чырмаулукъ этерле деген къоркыуу барды. Алай эсе да, орта кюнден сора сиз бек тири боллукъсуз эм не къыйын борчну да заманында эм тынгылы эте билгенни кёрпозторюксюз. Солуу кюнледе уа жарашдырган планыгыз бла ишлеги.

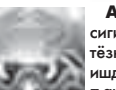
Базманла. Ишде бола тургъан затла бла байламлы воепрсланы сюзерча онугъуз жокъду. Кесигизни кёз къарамыгызны къа-тыгыздагылагъа ангалатуны жаны бла уа сизге бир киши да жеталлыкъ тыйолдо. Солуу кюнледе сиз эрттеден бери сакълан тургъан къонакъла келикдиле, иги халап да келтирилдикле.

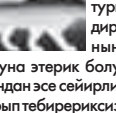
Акъырапла. Бу ыйыкъда этген муратыгызга сиз бек акъырын барлыкъсыз. Былайда сизге чырмаулукъ этерге къорешгенлеге сукълануу тыйолдо, нек дегенде сизге болушурга деп мычмай жетерикдиле шухъларыгыз, коллегаларыгыз да. Солуу кюнледе сабийлеге эс буруугъуз.

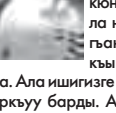
Садакъчыла. Ыйык хар не жаны бла да жетишимли эм хайрылы боллукъду. Орта кюнден сора уа сизни экспертизагыз болмаса, неда сиз былай этригиз демесегиз, оноучула окуна боаллыкъ тыйолдоле. Кысыча айтсакъ, намысыгыз иги да кётюрлюлюкю. Солуу кюнлени планын жарашдыргъанда, юйорю адамарыны сейирлерин эсе алып жарашдырыгыз.

Текемюйозле Кесигиз кесигизни сейирсиндириксиз. Бола турган ишлеге билрени кёзлери бла къарай билгенгиз сизге хар заманда да болушуп келгенди. Ол сизни бек иги шартларыгыздан бириди, келечилик этенгизге, ишигизни мындан ары къалай бардырып планыгызны жарашдыргъанда да иги боллукъду, дагыда бош заманыгызны зауукълу ётдорюрге да.

Суюкыйла. Ыйыкны биринчи жарымында оноу этгенде эм этилген ишлени юсперинден да былайды деп, шарт айтырга ашыкъмагыз, болумну иги билмей эсегиз. Орта кюнле хар зат да ачык боллукъду, алай эсе, ишни кылдырып алырга керекди. Байрым кюнле асыры къатыжорек боллукъсуз: ол сизни тангын адамланы къоркыуу тургъа боллукъду. Солуу кюнледе менсиниу да керек тыйолдо: ол игиликге элпейди.

Чабакъла. Ыйыкъда иш бек кеп эм файдды да боллукъду. Ол себепден, жубанууно къоюп, ишни сайлауыз, ол сиз этген муратдан эсе кеп файда келтирикдиле. Андан сора да, жуукъларыгыз бла болурга къорешигиз – ишге берилип, аланы унутуп къоймагыз.

КЁРМЮЧ

Мамырлыкъны бла айбатлыкъны жери

Сурат алычуланы «Свой стиль» атлы биригиую бу кюнледе 10-жыллыкън белгилейди. Аны бла байламлы Суратлау искусстволаны музейинде аланы энчи кёрмючю ачылганды. Белгилисича, бу кьауумну Иван Лукьяненко бла Заур Вороков кьурагъандыла.

Аны ача, музейни ишчилери проект Нальчикни 290-жыллыкъ юбилейине аталганын эмда ол аны экинчи кесеги болганын чертгендиле. Мында онбеш авторну эки жюздөн артыкъ ишин кёрюзгендиле. Чыгъармалада шахарланы бла элени харкюнлюк жашауларын, малкьар

тауланы, череклени айбатлыкъларын, жомакълы булутланы, желде чайкыала тургъан тереклени назикликлерин кёребиз. Алагъа кьарай, была фотоаппарат бла угъай, хунерли художникча, тюрсюнлюо палитраларыны бояуларын кьызгъанмай, битеу фахмуларыны кючлерин салып,

Мокьаланы Тенгиз. «Холам».

Регина Кодзокова. «Тимка».

Виктор Нефёдов. «Кюз артыны айрыкамы. Огъары Малкьар».

жазгъанладыла, деп келеди кёлюнге. Мокьаланы Тенгизни - «Холам», Байсыланы Ахматны - «Огъары Малкьар», Иван Лукьяненко - «Чегем суу», Виктор Нефёдов - «Кюз артыны айрыкамы. Огъары Малкьар», Регина Кодзикованы «Тимка» дегенча суратлары бизни тарыхыбызны, табийгъатыбызны байлыкъына, адамларыбызны жюрек жарыкълыкъларына тюшондюрдиле.

- Была усталаны ич дунияларыны жашырын сезимлеринден туугъанладыла. Биз кьараучуланы кёллерине жетер амалтын ишлейбиз, мындан ары да биригиуюбюз ол ызын бузмазгъа кюреширикди, - дейди ушагъыбызда Мокьаланы Тенгиз.

Авторла жашауну суйген, тин байлыкъыбызгъа сакъ кёздөн кьарагъан инсанла болгъанларыны юсюнден айтханды КьМР-ни культура министри Мухадин Кумахов.

Иван Лукьяненко. «Чегем суу».

Ингушетияны туризм бла байламлы комитетини башчысы Станислав Арестов а экспозиция Кавказ урушла тохтамагъан тынгъсыз жерди дегенча оюмланы терликлерине тюшондюреди деп, суратчылары Магасха кьонакыгъа чакъыргъанды.

Кёрмюч тюрсюнлю, терен магъаналы, сурат алыу иш бла кюрешгенлени бусагъатдагы кёз кьарамларын, фахмулукуларын ачыкълагъан, жашауну айырмалы ышанларын ёмюрге сакълагъан проектди.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат.
Суратланы автор алгъанды.

Чакъырыу

Сабий китапханалагъа кьошайыкъ!

Сыйлы айырычула!

Кьабарты-Малкьарны келир заманы 14-чю сентябрьде сизни сайлауугъузгъа кёре боллукъду.

Республиканы Китапла суйючулени обществу сизни айырыу участкагъа школ эм сабий библиотекалагъа саугъагъа китапла ала келиригизни тилейди. Китап бизни бютюн огъурлу болургъа, жюрек халаллыкъгъа, жан ауртургъа юретеди. Кыйын кезиуде ол тапсыз болумдан, бетинги жоймай, башынги бедилшигке кьалдырмай, кьутулургъа болушады, бизге керти тенглик этеди.

Айыруланы кюнюнде, сабий библиотекалагъа иги китапланы саугъалап, сиз ёсюп келген тёлуге жашауда тюз жолну сайларгъа онг бересиз.

Алгъышлау

Насыбыгъыз таркыймасын!

Келинибиз Биттууланы Магометни кызы Раяны юбилейи бла жюрегибизден кызыу алгъышлайбыз, кийик саулукулу, узакъ ёмюрлю бол дейбиз.

Кьарындашыбыз Башир бла ариу ююр кьурап, бир бирни багъалап, кёп жылланы насыплы болуп жашап келедиле да, экинсин да Аллах ол насыпларындан айырмасын!

ТЕКУЛАНЫ Махайны ююрю.

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

БЕППАЙЛАНЫ Муталип
(баш редакторну орунбасары)
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан
(баш редакторну орунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь)
ТЕКУЛАНЫ Хауа (жамауат-политика бёлюмнү таматасы)
САРАККУЛАНЫ Асият
(культура бёлюмнү таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин кьоруулау жаны бла Кьабарты-Малкьар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июнда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КьМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла кьырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графике кёре

19.00 сагъатда кьол салынады.

20.00 сагъатда кьол салынганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН

ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Текуланы Хауа - дежурный редактор;
Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарьны орунбасары;
Акушуланы Феруза - (1,2,3,4-чю бетле),
Бийчеккуланы Жаннета (9,10,11,12-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 2130 экз. Заказ № 1792

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5
электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru